

Uwaga! Tekst stanowi własność autora i opublikowany został po uzyskaniu jego zgody za pośrednictwem strony internetowej <http://www.kuratorzy.pl> . Przy wykorzystaniu jego całości, lub fragmentów należy podać imię i nazwisko autora, oraz źródło, z którego tekst został zaczerpnięty.

Andrzej Martuszewicz

Przewodniczący Krajowej Rady Kuratorów

(Wystąpienie na konferencji:

90 lat kurateli sądowej w Polsce.

Historia –teraźniejszość – przyszłość

Sejm RP 11.12.2009 r.)

Panie Marszałku

Panowie Przewodniczący,

Panie Ministrze,

Panie i Panowie Posłowie i Senatorowie,

Szanowni Państwo!

Dzisiejsza Konferencja stanowi ukoronowanie wielu konferencji, które z okazji jubileuszu 90-lecia kurateli sądowej w Polsce, odbywały się w wielu okręgach sądowych. W pewnym sensie jest ona także zwieńczeniem I Kongresu Kuratorskiego, który zwołaliśmy do Ustki, aby zastanawiać się i dyskutować na temat historii naszej służby, jej aktualnego stanu oraz kierunków jej dalszego rozwoju.

Taki jubileusz uzasadnia mocne zaakcentowanie perspektywy historycznej, z jej bohaterami, którzy wycisnęli swoje piętno na dzisiejszym kształcie Kuratorskiej Służby Sądowej. Kierując się słowami C.K. Norwida: *aby poznać drogę przyszłą, trzeba wiedzieć skąd się wyszło* – pragniemy sięgać do naszych korzeni dla lepszego zrozumienia naszej tożsamości i misji, a także wytyczenia kierunków dalszej ewolucji naszej służby.

Powołanie w Polsce z dniem 7 lutego 1919 roku sądów dla nieletnich, a przy tych sądach urzędu stałego opiekuna sądowego, jest faktem bez precedensu; nie ostatnim - jak się miało z czasem okazać - w rozwoju naszej kurateli sądowej. Pamiętamy, że zaledwie 3 miesiące wcześniej Polska odzyskała niepodległość po ponad stuleciu rozdarcia pomiędzy mocarstwa zaborcze i politycznego niebytu. Ówczesne władze stanęły wobec ogromnych wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych. Zrujnowana działaniami I Wojny Światowej infrastruktura gospodarcza i komunikacyjna odradzającego się państwa, dopasowane do organizacji państw zaborczych system prawny i ekonomika poszczególnych dzielnic wyznaczały obszar problemów wewnętrznych. Problemy zewnętrzne nie były wcale mniejsze. Gigantyczna skala problemów determinowała hierarchię priorytetów i harmonogram ich rozwiązywania. Jakże wysoko w tej hierarchii ówczesne władze musiały lokować utworzenie specjalnych sądów dla nieletnich i powołanie stałych opiekunów sądowych, skoro tak szybko tę właśnie sferę zdecydowały się wówczas unormować. A potrzeby ich utworzenia nie można było wówczas - tak jak dzisiaj - potwierdzić odwołaniem się do doświadczeń innych krajów europejskich.

Wszak pierwsze sądy dla nieletnich i „kuratorzy” pojawili się w Europie zaledwie 11 lat wcześniej. Nasi angielscy koledzy w roku ubiegłym uroczyście obchodzili jubileusz 100 - lecia. Bez wątplenia władze odradzającego się Państwa Polskiego musieli traktować tę kwestię z wielką uwagą i odpowiedzialnością zgodnie z maksymą „*take będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*”.

Ustalone w tamtym czasie zadania opiekunów sądowych, nazwanych później kuratorami dla nieletnich zasadniczo nie uległy zmianom do dnia dzisiejszego. Kuratorzy byli pomocnikami sędziego w zbieraniu informacji o nieletnich na potrzeby postępowania sądowego, mieli zajmować się opieką nad nieletnimi pozbawionymi opieki rodzicielskiej oraz sprawować nadzór nad nieletnimi skazanymi na karę, a korzystającymi z dobrodziejstwa zawieszenia kary (Rozp. MS *w przedmiocie urządzenia sądów dla nieletnich*, Dz.Praw 1919.63.378). Możemy tylko przypuszczać, że funkcjonowanie instytucji opiekuna / kuratora dla nieletnich musiało się okazać całkiem obiecującym, skoro w Kodeksie Karnym z 1932 roku, przewidziano możliwość oddania skazanych, którym wykonanie kary warunkowo zawieszono, pod dozór ochronny osób lub instytucji (art. 62 §1 k.k., Dz.U.32.60.571). A zatem już na początku lat 30-tych ubiegłego wieku położono podwaliny systemu probacji, na którego urzeczywistnienie przyszło jednak czekać jeszcze ponad ćwierć wieku.

Wybuch wojny wstrzymał rozwój kurateli sądowej, jak i wszystkich instytucji państwowych. Jednak już w 1949 roku przystąpiono do organizowania sądów dla nieletnich i powoływania przy tych sądach kuratorów dla nieletnich, w owym czasie byli to wyłącznie kuratorzy społeczni. I tu – o czym warto wspomnieć - kuratorzy wykazali się pierwszymi udokumentowanymi działaniami „korporacyjnymi”. Już w 1949 r. w Warszawie, a w 1951 r. w Łodzi utworzono pierwsze samorządy kuratorskie, do zadań których należały między innymi *sprawy organizacyjno-administracyjne, wypracowywanie metod pracy z nieletnimi oraz profilaktyka*. Samorządy te już 1951 roku zaczęły wydawać swoje pisma „branżowe”, odpowiednio: Biuletyn Kuratora Sądowego (Warszawa) i Biuletyn Informacyjny Samorządu Kuratorów przy Sądzie dla Nieletnich w Łodzi, połączone w 1952 roku w wydawane przez Ministerstwo Sprawiedliwości ogólnopolskie pismo Biuletyn Kuratorów Sądowych. Pismo to ukazywało się do początków lat 60-tych, a poziom niektórych publikowanych w nim artykułów na temat metodyki pracy kuratorów był tak wysoki, że nie tylko nie stracił na aktualności, ale w ocenie współczesnych metodyków może uchodzić za wzór.

Okres powojenny to okres systematycznego rozszerzania zakresu działania i kompetencji kuratorów oraz ich profesjonalizacji. Obok kuratora dla nieletnich, powołano także inspektorów społecznych władzy opiekuńczej. Od 1973 roku obowiązki obu tych organów wykonywał kurator dla nieletnich. Pod koniec lat pięćdziesiątych postanowiono zastosować sprawdzoną w odniesieniu do nieletnich, instytucję kuratora do skazanych dorosłych. Początkowo powołano kuratorów sądowych dla nadzoru nad warunkowo zwolnionymi, a następnie kuratorów sądowych dla dozoru ochronnego nad osobami, którym wykonanie kary warunkowo zawieszono. Od 1965 roku nadzór, jak i dozór ochronny wykonywał jeden podmiot - kuratorzy sądowi. Stan taki trwał do 1982 roku kiedy wskutek nowelizacji ustawy o ustroju sądów powszechnych, obie specjalności określono wspólną nazwą - kurator sądowy. Kuratorzy dla nieletnich, od nazwy sądów, z którymi współpracowali zostali nazwani kuratorami rodzinnymi, natomiast ich kolegów zajmujących się skazanymi zaczęto nazywać kuratorami dla dorosłych.

Wraz z przemianami ustrojowymi roku 1989 rozpoczął się niezwykle dynamiczny proces modernizacji kurateli sądowej. W owym czasie zespół złożony z przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości, naukowców i kuratorów sądowych, przygotował pierwszy projekt ustawy „o kurateli sądowej”. Kolejne lata to coraz dojrzalsze próby określenia statusu społeczno – zawodowego kuratorów, wskazywanie odrębności tego zawodu i jej specyficznej funkcji w wymiarze sprawiedliwości. Postulaty uregulowania tego statusu w formie ustawy, nadanie kuratorom sądowym organizacyjnej autonomii w ramach sądu, podniesienie rangi zawodu przez stawianie wysokich wymagań moralnych i profesjonalnych oraz liczebnego wzrostu kadry zawodowej formułowali zarówno kuratorzy, organizacje prawnicze jak i kierownictwo resortu sprawiedliwości. Atmosfera przemiany struktur Państwa przekładała się na odważne zmiany w kurateli sądowej. Zapoczątkowano proces zwiększenia liczby kuratorów zawodowych przy równoczesnym ograniczeniu liczby kuratorów społecznych. Zespół dr Katarzyny Sawickiej wypracował „*Model kurateli sądowej*” (rodzinnej), a komisja prof. Andrzeja Balandynowicza – modelowe rozwiązania dla

kurateli dla dorosłych. Ostatnia dekada XX wieku to okres niezwykle dynamicznych zmian kadrowych, pokoleniowych, metodologicznych oraz budowania własnej tożsamości i samoświadomości kuratorów. Następnym krokiem miała być ustawa o kuratorach.

Doświadczenia zbierane przez kuratorów w okresie przemodelowywania kurateli, coraz śmielej i wyraźniej formułowana wizja kurateli, wzmacniane i inspirowane przez autorów kodeksu karnego wykonawczego – prof. Teodora Szymanowskiego i prof. Stefana Leleńtala, doprowadziły do zmobilizowania grupy kuratorów, wśród których znaleźli się przedstawiciele Krajowego Stowarzyszenia Zawodowych Kuratorów Sądowych: Adam Gutenberg, Andrzej Rzepniewski, Ryszard Pruszyński, Magdalena Jamza, Grażyna Michalska, którym miałem zaszczyt przewodniczyć. Opracowaliśmy wstępny projekt ustawy o kuratorach sądowych, który w następnych miesiącach był przedmiotem analiz i opinii ekspertów oraz konsultacji w środowisku kuratorskim. Projekt uwzględniał wszystkie te rozwiązania, które postulowano od końca lat '80-tych XX wieku. Między innymi regulacje normujące strukturę organizacyjną kurateli w ramach sądownictwa, uprawnienia i obowiązki kuratorów, zadania i standardy metodyczne działań kuratorskich, organizację samorządu kuratorskiego, strukturę awansu zawodowego. Projekt ten dopracowany pod względem redakcyjnym został następnie przekazany do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu III kadencji, która przyjęła go za własny i jako projekt komisyjny skierowała do łaski marszałkowskiej. Meandry prac nad ustawą można prześledzić w stenogramach prac podkomisji. Mniej znane fakty przedstawił na niedawnym I kongresie kuratorskim poseł – sprawozdawca ustawy o kuratorach pan mecenas Marek Markiewicz.

Ustawa o kuratorach jest efektem aktywności środowiska kuratorskiego i jego liderów, którzy przez lata uczestniczyli w różnych gremiach i inicjatywach sukcesywnie tworzących zręby organizacyjne, metodyczne i wreszcie legislacyjne tej służby. Liczne inicjatywy Krajowego Stowarzyszenia Zawodowych Kuratorów Sądowych i liderów środowiska kuratorskiego: Anny Korpanty, Andrzeja Rzepniewskiego, Anny Bałazy, Teresy Boruckiej, Marii Dąbskiej, Andrzeja Duńskiego, Marii Kokorzeckiej-Piber, a także mówiącego te słowa, oraz setek anonimowych kuratorów w całej Polsce, włączających się w działalność na rzecz środowiska lokalnego, sprawiły, że aspiracje kuratorów sądowych zyskały uznanie i poparcie środowisk naukowych (prof. Zofii Ostrowskiej, dr Katarzyny Sawickiej, prof. Teodora Szymanowskiego, prof. Stefana Leleńtala, prof. Andrzeja Balandynowicza, prof. Dobrochny Wójcik i in.) i politycznych bez względu na ich partyjną przynależność. Należy tu wymienić w szczególności Senatorów Zbigniewa Romaszewskiego i Krzysztofa Piesiewicza, Posłów: Antoniego Szymańskiego, Stanisława Iwanickiego, Marka Markiewicza, Aleksandra Bentkowskiego, Grzegorza Kurczuka, Jana Lityńskiego, Jerzego Wierchowicza, Cezarego Grabarczyka, Kazimierza Janiaka, Bogdana Lewandowskiego, Katarzynę Piekarską.

Komisje Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu i Praw Człowieka i Praworządności Senatu od 1997 roku i obecnie wykazywały stałe zainteresowanie sytuacją organizacyjną i budżetową kuratorów sądowych w Polsce. Zorganizowały także cztery konferencje propagując stosowanie probacyjnych środków w polityce karnej i rolę kuratorów sądowych w społeczeństwie obywatelskim.

Aktualnie kuratela sądowa w Polsce to **5196** kuratorów zawodowych (31.12.2008r.) i **30.750** kuratorów społecznych – wolontariuszy. Wykonywali oni zadania w **656.595** sprawach, w tym w **453.603** sprawach skazanych i w **202.992** sprawach opiekuńczych, nieletnich i osób zobowiązanych do leczenia odwykowego. Kuratorzy przeprowadzili na potrzeby sądu i innych uprawnionych podmiotów **611.777** wywiadów środowiskowych, w tym **271.692** w sprawach karnych i **340.085** w sprawach rodzinnych i nieletnich. Do kuratorów dla dorosłych wpłynęło **303,958** nowych spraw, a zakończono wykonywanie w **497,718** sprawach. Do kuratorów rodzinnych wpłynęło **88.992** spraw, a zakończono wykonywanie zadań w **91.709** sprawach. Kuratorzy obejmowali swoimi działaniami **blisko 2 miliony** obywateli w różnym wieku, o zróżnicowanych potrzebach i problemach.

W okresie od wejścia w życie ustawy dokonał się znaczący wzrost kadry zawodowej o **1537** etatów, który jednak okazał się niewystarczający wobec dynamicznego wzrostu liczby zadań, co pociągnęło za sobą zwiększenie liczby kuratorów społecznych. Kadra zawodowa kuratorów dla dorosłych zwiększyła się o **1437** etatów, czyli o **83%** w stosunku do roku 2002, pierwszego roku

obowiązywania ustawy, a sama tylko liczba dozorów wzrosła w tym czasie o **62.579**, czyli o **27%**, a wywiadów środowiskowych o **115.399**, czyli o **74%**. Tak gwałtowny wzrost ilości obowiązków, wymusił zwiększenie liczby kuratorów społecznych o **2864**, czyli o **19%**.

Znacznie gorsza pod względem ilościowym okazała się sytuacja kuratorów rodzinnych. Kadra zawodowa zwiększyła się o **100** etatów, czyli o **5,5%**, a sama tylko liczba nadzorów o **38.681**, czyli o **35,5%**, a wywiadów środowiskowych o **51.783**, czyli o **18%**. Opanowanie takiego wzrostu ilości obowiązków, musiało spowodować zwiększenie liczby kuratorów społecznych, których liczba w latach 2002 - 2008 wzrosła o **2828** osób, czyli o **29,5%**.

Kuratorska Służba Sądowa wykonuje nie tylko bardzo dużą liczbę zadań, ale także zadania bardzo zróżnicowane. Faktycznie na barkach kuratorów sądowych spoczywa obecnie główny ciężar wykonywania i nadzorowania wszystkich sankcji i środków, które są alternatywą dla izolacji i lub umieszczenia poza środowiskiem rodzinnym. W innych krajach europejskich, a także w Stanach Zjednoczonych, porównywalna ilość zadań wykonywana jest nie tylko przez znacznie liczniejszy personel, ale także przez wiele służb. Kuratorska Służba Sądowa kierowana jest aktualnie przez 45 kuratorów okręgowych wspieranych przez 35 zastępców i 507 kierowników zespołów, przy czym nie wszyscy kuratorzy okręgowi i nie wszystkie zespoły posiadają własne sekretariaty lub chociażby mają zapewnioną wymaganą ustawą obsługę biurową. Dla porównania, zarząd samego londyńskiego okręgu probacyjnego liczy 11 dyrektorów i 26 asystentów, nie licząc pracowników w komórkach zajmujących się procedurami prawnymi, marketingiem i komunikacją ze społeczeństwem (w tym z mediami), ewaluacją i kontrolą działań merytorycznych, kontrolą efektywności i administracją.

Pomimo braku dostatecznych warunków organizacyjnych i administracyjnych - udaje nam się w różny sposób oddziaływać na dużą liczbą naszych podopiecznych, a nadto doskonalić metody pracy, tworzyć programy studiów i szkoleń podnoszących kwalifikacje kuratorów, a nawet do pewnego stopnia uczestniczyć w procesie legislacyjnym dotyczącym tych sfer życia, w których działają kuratorzy. Dzieje się to za sprawą grupy entuzjastów, którym na sercu leży zarówno dobro powierzonych im osób, jak i pozytywny wizerunek służby w społeczeństwie, niezbędny dla skutecznego oddziaływania na podopiecznych, którzy przecież w tym społeczeństwie żyją.

I tu bardzo ważna kwestia. Służba kuratorska - tak jak probacja w ogóle - kosztuje i musi kosztować. Tak jest na całym świecie, zarówno w Europie, w Ameryce Północnej czy w Australii. Nie chcemy i nie możemy być pod tym względem skansenem, który rządzi się innymi regułami. A koszty te, to nie tylko wynagrodzenia, które od czasu wejścia w życie ustawy uznajemy za godziwe. To przede wszystkim nowoczesny sprzęt i nowoczesne programy wspomagające pracę kuratorów, w tym narzędzia do szacowania ryzyka, to szkolenia, studia podyplomowe, to odpowiednie warunki organizacyjno - administracyjne, to odpowiednie miejsce do wykonywania zajęć, zapewniające naszym podopiecznym minimum intymności podczas rozmów o ich problemach, i tak dalej. Tymczasem wydatki na kuratelę sądową (wynagrodzenia, ryczałty, z wyłączeniem kosztów utrzymania pomieszczeń i wyposażenia) wyniosły w 2007 roku **349.498.800** zł, co oznacza ok. **30 zł** miesięcznie za prowadzenie jednej sprawy w postępowaniu wykonawczym. Dla porównania przybliżony miesięczny koszt dozoru w USA wynosi **\$ 287**, w Anglii - **£ 300**, a w Danii - **€ 299**. W przybliżeniu stosunek kosztów osadzenia skazanego do oddania pod nadzór / dozór kuratora wyniósł w Polsce 66:1, w pozostałych wymienionych krajach odpowiednio: w USA - **7:1**, w Anglii - **7:1**, w Danii - **16:1**.

Obecnie kurator, jako osoba wykonująca orzeczenie sądu, przyjmuje w dużej mierze odium za podejmowane przez siebie działania i zaniechania, ale także za sąd, który orzeczenie wydał i za sytuację społeczną czy gospodarczą. Kurator nie jest samotną wyspą, nie działa w oderwaniu od uwarunkowań społecznych i organizacyjnych, w ramach społeczeństwa i w ramach instytucji, w której pracuje. Efektywność kuratora, doprowadzenie do stanu reintegracji społecznej skazanego, a przynajmniej do stanu, że nie powróci on do przestępstwa, nie jest wyłącznym problemem kuratora. Efektywność kuratora to wypadkowa wielu czynników, wśród których warunki organizacyjne jego funkcjonowania, w tym warunki techniczne do realizacji zadań, prawidłowe uregulowanie jego zadań w prawie, pozytywny odbiór i zaufanie społeczne są równie ważne jak kompetencje, poziom wykształcenia i przygotowania do wykonywania zadań kadry kuratorskiej. O ile jednak poziom

wykształcenia i przygotowania do pracy, można uznać za zadawalający, to poziom realizacji pozostałych elementów pozostawia bardzo wiele do życzenia.

Ustawa o kuratorach jest niewątpliwie spełnieniem aspiracji wielu pokoleń i dziełem pokolenia dzisiaj szykującego się do przejścia w stan spoczynku. Jest to dobry i nowoczesny, chociaż nie wolny od wad, akt prawny. Słyszymy to często od przedstawicieli innych profesji w wymiarze sprawiedliwości, od teoretyków prawa, ale także od naszych kolegów kuratorów z innych państw, których u nas gościmy i do których wyjeżdżamy na wizyty studyjne. Niewątpliwie możemy mieć powody do satysfakcji. Patrząc bowiem na tę ustawę przez pryzmat *Europejskich reguł dotyczących sankcji i środków alternatywnych – Zalecenie nr R (92) 16*, zauważamy, że spełniamy już teraz wiele standardów w nich zawartych.

Ustawa o kuratorach określa kryteria, które muszą spełnić kandydaci do zawodu, jak również warunki rekrutacji personelu prowadzącego pracę resocjalizacyjną, na które wskazuje Zalecenie-37, a także warunki przygotowania do wykonywania zadań i szkolenia doskonalące umiejętności (Zalec.RE-39). Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. *o kuratorach sądowych* stawia kandydatom do zawodu bardzo wysokie wymagania, co do przygotowania zawodowego oraz predyspozycji zawodowych i kwalifikacji osobowościowych i moralnych (art. 5 u. o k.s.), porównywalne z wymaganiami stosowanymi wobec kandydatów do objęcia urzędu sędziego. Aktualnie ponad 95% kuratorów posiada wykształcenie wyższe, a ustawa obliuguje także do permanentnego rozwoju i podnoszenia kwalifikacji kadry (art. 10 oraz 75 u. o k.s.). Krajowe Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury (obecnie Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury) we współpracy z Krajową Radą Kuratorów (KRK) opracowało program studiów podyplomowych dla zawodowych kuratorów sądowych. Do tej pory zrealizowano w Instytucie Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacyjnej Uniwersytetu Warszawskiego dwa cykle tych studiów. Cieszą się one ogromnym uznaniem kuratorów, którzy je ukończyli.

Wskazania Rady Europy zalecają także angażowanie przedstawicieli społeczeństwa do wykonywania środków i sankcji alternatywnych. Pod tym względem kuratela Polska korzystająca z około **30.000** społeczników – wolontariuszy, bez wątpienia może stanowić wzór dla innych systemów kurateli i probacji, a ustawa o kuratorach wprost realizuje większość wskazań Rady Europy. Rada zaleca między innymi określenie kryteriów i procedur selekcji osób prywatnych do wykonywania zadań (reg. 50), kierowanie ich pracą przez personel zawodowy, który równocześnie będzie odpowiedzialny za ich nadzorowanie oraz szkolenie (reg. 51), a także ubezpieczenie tych osób od wypadku, obrażeń i odpowiedzialności cywilnej, oraz zwrot niezbędnych wydatków poniesionych w związku z ich pracą (Reg. 53). Zgodnie z ustawą o kuratorach, kurator społeczny musi posiadać takie same kwalifikacje podmiotowe jak kurator zawodowy (obywatelstwo, pełnię praw cywilnych i obywatelskich, nieskazitelność charakteru i bardzo dobry stan zdrowia), a także co najmniej średnie wykształcenie oraz zaświadczenie poświadczające niekaralność (art. 84 ust. 1 u. o k.s.). Kurator zawodowy współpracujący z kuratorem społecznym ma obowiązek organizowania (w tym szkolenia) i kontrolowania pracy kuratorów społecznych (art. 11 pkt 3 u. o k.s.). Kuratorom społecznym przyznano ryczałt z tytułu zwrotu kosztów związanych z pełnieniem ich funkcji (art. 90 i 91 u. o k.s.), nie przewidziano natomiast ubezpieczeń osobistych, co niewątpliwie powinno mieć miejsce z racji na wielorakie ryzyko związane z rodzajem wykonywanych przez nich zadań.

Mimo to na polu realizacji zaleceń Rady Europy w zakresie organizacji i funkcjonowania służby kuratorskiej pozostaje wiele do zrobienia. Potrzeba w szczególności:

- wprowadzenia przejrzystych kryteriów i procedur naboru kadry kuratorskiej, jej przygotowania do zawodu i doskonalenia zawodowego (zalec.RE-39);
- opracowania norm i zasad polityki kadrowej, które zagwarantują *odpowiednią liczebność i jakość personelu zawodowego, aby mógł efektywnie wykonywać spoczywające na nim zadania, przy uwzględnieniu wymiaru pracy oraz potrzebnych umiejętności i doświadczenia* (zalec.RE-38);
- sformułowania jasnych zasad i procedur postępowania dla pracowników odpowiedzialnych za wykonywanie sankcji i środków alternatywnych oraz dla wszystkich członków

społeczności, którzy w tym procesie uczestniczą. Zasady te powinny gwarantować zgodność wykonania sankcji i środków z nałożonymi warunkami i zobowiązaniami, dzięki czemu sankcje i środki stają się wiarygodne (zalec.RE-Preambuła c, 24, 73, 77);

- powołania na szczeblu Ministerstwa Sprawiedliwości odpowiedniej komórki organizacyjnej zajmującej się zarządzaniem służbą i wypracowaniem odpowiednich metod działania, analizą stanu funkcjonowania kurateli, promocją idei sankcji i środków wykonywanych w społeczeństwie i budowaniem wokół resocjalizacji pozytywnego klimatu społecznego. W komórce takiej powinni pracować najbardziej doświadczeni kuratorzy, którzy byliby racjonalnie wynagradzani;
- zagwarantowania odpowiednich warunków pracy kuratorom zawodowym (narzędzia wspierające ich pracę, sekretariaty, sprzęt elektroniczny, etc.), aby ich czas pracy był poświęcony wyłącznie na pracę merytoryczną, czyli zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonaniem orzeczeń sądu oraz wpływające z przepisów szczególnych;
- prowadzenie odpowiedniej akcji informacyjnej mającej na celu upowszechnienie wiedzy o charakterze i treści sankcji i środków, jak również o różnych metodach ich wykonywania. Powinno to doprowadzić do właściwego zrozumienia sankcji i środków alternatywnych przez opinię publiczną, (...) aby zapewnić uznanie ich za adekwatną i wiarygodną reakcję na zachowania kryminalne” (zalec.RE-44);
- popieranie badań nad sankcjami i środkami, a także poddawanie sankcji i środków regularnej ocenie (zalec.RE-89), która miałaby na celu ustalenie czy *ich stosowanie jest zgodne z oczekiwaniami ustawodawców, organów władzy sądowej, orzekającej i wykonawczej oraz społeczeństwa, czy przyczynia się do zmniejszenia liczby odbywanych kar pozbawienia wolności, zaspokaja potrzeby sprawców, przyczynia się do zmniejszenia kosztów oraz przestępczości w społeczeństwie* (zalec.RE-90).

Panowie Przewodniczący, Szanowni Państwo!

Naszym pragnieniem jest nowoczesna, świetnie wykształcona i odpowiednio wyposażona służba kuratorska, która jest w stanie sprostać zadaniom nałożonym na nią przez ustawodawcę, w ramach sądownictwa. Pokolenia kuratorów w ciągu 90 lat pracowały by zapewnić opiekę i ochronę dzieciom i rodzinom w najtrudniejszych sytuacjach, chronić podstawowe wartości społeczne, reintegrować osoby, które znalazły się z różnych powodów na marginesie społeczeństwa. Mamy świadomość poważnych zadań jakie przed nami stoją, które będą skuteczniej rozwiązywane jeśli uda się wzmocnić podstawowe wspólnoty jakimi są rodziny czy funkcję wychowawczą szkoły oraz ustabilizować rynek pracy.

Uwaga! Tekst stanowi własność autora i opublikowany został po uzyskaniu jego zgody za pośrednictwem strony internetowej <http://www.kuratorzy.pl> . Przy wykorzystaniu jego całości, lub fragmentów należy podać imię i nazwisko autora, oraz źródło, z którego tekst został zaczerpnięty.